

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

HSL:n hallitus hyväksyi MAL 2023 Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelman liikennejärjestelmäosion ja sen vaikutusten arvioinnin kokouksessaan 12.9.2023. Helsingin seudun yhteistyökokous (HSYK) hyväksyi 12.9.2023 kokouksessaan MAL 2023-suunnitelman maankäyttö- ja asumissisältöjen osalta ja päätti lähettää suunnitelman edelleen kuntien hyväksyttäväksi kuntien lopullisen sitoumuksen saamiseksi. Yhteistyökokous myös merkitsi tiedoksi MAL 2023-suunnitelman vaikutusten arviointiselostuksen.

MAL 2023 -suunnitelma on lähtökohta valtion ja kuntien väliselle MAL-sopimukselle, jonka valmistelu aloitetaan syksyllä 2023. MAL-sopimuksessa sovitaan tärkeimmistä lähivuosien toimenpiteistä, esimerkiksi isoista liikenneinvestoinneista ja asuntotuotannon määrästä. Erityisen tärkeänä pidetään valtion lisäpanostusta seudun joukkoliikenteen lipunhintojen alentamiseksi ja palvelutason parantamiseksi.

MAL 2023-suunnitelma-aineistoihin kuuluvat:

- Varsinainen MAL2023-suunnitelma lopullisessa, HSYKin ja HSL:n hallituksen hyväksymässä muodossa
- MAL 2023-suunnitelman vaikutusten arviointiselostus sekä
- MAL 2023-suunnitelman taustaraportti

Edellä mainittu materiaali on **oheismateriaalina**.

Kiteytetysti MAL 2023 -suunnitelman sisältö voidaan kuvata viiden kohdan mukaan:

1. Jatketaan Helsingin seudun yhdyskuntarakenteen pitkäjänteistä tiivistämistä, erityisesti keskuksiin ja raideliikenteeseen tukeutuen sekä nykyistä liikennejärjestelmää täysimääräisesti hyödyntäen.
2. Rakennetaan Helsingin seudun asukkaiden tarpeisiin monipuolisia ja laadukkaita asumisen vaihtoehtoja ja uudistetaan määrätietoisesti asuinalueita, jotka uhkaavat jäädä kehityksestä jälkeen.
3. Panostetaan aiempaa vahvemmin Helsingin seudun kestävästi liikennejärjestelmän kehittämiseen ja varmistetaan tehokas joukkoliikennejärjestelmä myös tulevaisuudessa.
4. Seudullisella ja kansallisella tasolla toteutetaan monipuolisia toimenpiteitä, joilla vähennetään liikenteen päästöjä ja asumisen energiankulutusta.
5. Vahvistetaan Helsingin seudun elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kehittämällä keskeisiä elinkeinoalueita sekä parantamalla kansainvälistä saavutettavuutta ja logistiikan tehokkuutta.

Suunnitelmassa on osoitettu konkreettisia toimenpiteitä, joilla tavoitteisiin päästään vuoteen 2040 mennessä. Näitä ovat muun muassa seudullisesti määritellyt maankäytön ensisijaiset kehittämissuunnitelmat, kuntakohtaiset asuntorakentamisen ennusteet ja asemakaavatavoitteet, joukkoliikenteen kilpailukyvyyn parantaminen suhteessa henkilöautoliikenteeseen, joukkoliikenteen lippuhintojen alentaminen, keskeisten kaupunkiratahankkeiden ja pyöräilyn

pääverkkojen toteuttaminen, liikenteen sähköistäminen ja selvitys ajonopeuksien laskun vaikutuksia kaupunkirakenteen sisällä sekä puurakentamisen edistäminen.

MAL 2023- suunnitelmalle on määritetty seuraavat kärkitoimenpiteet.

Lihavoituna on tuotu esille suunnitelman kärkitoimenpiteet Kauniaisten näkökulmasta.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen:

- Rakennetaan 16 500 uutta asuntoa. **Kauniaiselle osoitettu tavoitteeksi 80 asuntoa / vuosi ja asuntokaavatarpeeksi 7 300 kem/vuosi.**
- Kohdistetaan 95 % seudun uudesta asuntotuotannosta ensisijaiselle vyöhykkeelle. **Kauniainen kuuluu lähes kokonaan em. vyöhykkeelle.**
- Mahdollistetaan maankäytön tiivistyminen (mm. asemansetujen kehittäminen, maanteiden uudet liittymät). **Kauniaisten ja Koivuhovin asemia ei osoitettu MAL-suunnitelmassa parannettaviksi asemiksi. Sen sijaan Kauniaisten ja Koivuhovin asemat uusiutuvat kokonaisuudessaan kaupunkiratahankkeen toteutuksen yhteydessä.**

Asumisen monipuolisuus ja kaupunkiuudistus:

- Toteutetaan ARA-asuntotuotantoa pääkaupunkiseudun kunnissa 30 % ja KUUMA-kunnissa 20 % vuosittaisesta asuntotuotantotavoitteesta. **Kauniaisten tavoite on 30 %**
- Ohjataan huoneisto- ja talotyyppi- sekä hallintamuoto- ja rahoitusjakaumaa. **Kunnat varmistavat laadukkaan ja monipuolisen asuntotuotannon ohjaamalla tarvittaessa huoneisto- talotyyppi-, hallinta- ja rahoitusjakaumaa.**
- Ehkäistään alueellista eriytymistä kaupunkiuudistuksen keinoin. **Laadukkaalla ja monipuolisella asuntotuotannolla vaikutetaan erityisesti alueiden eriytymiskehitykseen.**

Kestävä liikennejärjestelmä:

- Varmistetaan joukkoliikenteen kilpailukyky palvelutasolla ja lipun hinnalla. **Kaupunkiratahankkeen myötä Kauniainen varmistaa osaltaan joukkoliikenteen kilpailukyvyn. Valtion avustukset joukkoliikenteen kilpailukyvyn säilyttämisen näkökulmasta kriittisiä.**
- Kehitetään kestävien matkaketjujen toimivuutta (ml. joukkoliikenteen nopeutustoimet). **Joukkoliikenteen nopeuttamisen toimenpiteet on osoitettu MAL-suunnitelman jatkoselvitystarpeena.**
- Varmistetaan joukkoliikennejärjestelmän toimivuus (ml. varikot). **Ei suoranaisia toimenpiteitä Kauniaisiiin.**
- Toteutetaan keskeiset kaupunkiratahankkeet. **Kaupunkiratahankkeen myötä Kauniainen varmistaa osaltaan joukkoliikenteen kilpailukyvyn.**
- Toteutetaan pyöräilyn pääverkko. **Pyöräilybaanan suunnittelu ja toteuttaminen.**
- Toteutetaan juna- ja metroasemien parantamistoimenpiteitä. **Kauniaisten ja Koivuhovin asemia ei ole osoitettu parannettaviksi asemiksi. Sen sijaan Kauniaisten ja Koivuhovin asemat uusiutuvat kokonaisuudessaan kaupunkiratahankkeen toteutuksen yhteydessä.**

Päästövähennykset:

- Vauhditetaan ajoneuvokannan käyttövoimamuutosta vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkosta kehittämällä sekä mm. ympäristövyöhykkeitä selvittämällä. **Mahdollisten ympäristövyöhykkeiden laajuus, vaiheistus, toteutustapa ja vaikutukset on osoitettu MAL-suunnitelman jatkoselvitystarpeina.**
- Tuetaan erityisesti raskaan liikenteen ajoneuvokannan uudistumista. **Ei suoranaisia toimenpiteitä Kauniaisiin.**
- Toteutetaan tiukempaa pysäköintipolitiikkaa. **Pysäköintipolitiikkaa kehitetään osana kaupunkikehitystä. On osana Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuvassa 2023-2040.**
- Vähennetään asuntojen ostoenergiankulutusta ja rakennetaan uusiutuvaa energiantuotantoa. **Kauniaisten kaupungin omistamien rakennusten kymmenvuotinen energiatehokkuusohjelma.**
- Edistetään vähähiilisten materiaalien ja puun käyttöä rakentamisessa. **Kannustetaan osana kaavoitus- ja lupaprosesseja.**

Elinkeinoelämän toimintaedellytykset:

- Toteutetaan tieverkon kehittämistoimia tavara- ja joukkoliikenteen edellytyksiä parantaen. **Ei suoranaisia toimenpiteitä Kauniaisiin.**
- Toteutetaan raskaan liikenteen taukopaikat. **Ei suoranaisia toimenpiteitä Kauniaisiin.**
- Huomioidaan elinkeinoelämän tila- ja kuljetustarpeet maankäytön suunnittelussa sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön yhteensovittamisessa. **Ei suoranaisia toimenpiteitä Kauniaisiin.**

MAL-suunnitelmaan sisältyvästä asuntokaavoitustavoitteesta on Kauniainen lausunut moneen kertaan aiemmin. Tilanne on luonnollisesti ennallaan, Kauniaisille asetettu kaavoitustavoite on epärealistinen, mutta Kauniainen pystyy tästä huolimatta toteuttamaan kaupungin asuntotuotannolle asetetut kokonaislukumäärän mukaiset edellytykset.

Lisäksi MAL -suunnitelmassa on esitetty Espoon kaupunkiratahankkeelle lisätoimenpiteitä, joiden tavoitteena on parantaa operoinnin ja häiriönhallinnan edellytyksiä Leppävaaran länsipuolella. Käytännössä puhutaan esim. raiteenvaihtopaikoista, ja myös Kauniaisten raiteenvaihtopaikalle on tunnistettu hyötyjä. Kuten Kauniainen lausui MAL- luonnoksesta suhtautuu Kauniainen kriittisesti kaupunkiratahankkeen sisällön kasvattamiseen. Lisätoimenpiteiden suunnittelu tässä vaiheessa hanketta nostaa hankkeen kustannuksia tarpeettomasti. Mikäli lisätoimenpiteet arvioidaan välttämättömiksi, kyseisten ratkaisujen kustannuksia ei tule ohjata nykyiselle hankkeelle ja kaupungeille maksettavaksi. Kauniainen on sitoutunut kaupunkiratahankkeessa kattohintaan 27,5 miljoonaa euroa, eikä tule lisäämään omaa maksuosuuttaan tästä. Vaihtoraiteiden tarvitsemaa tilaa ei myöskään ole osoitettavissa Kauniaisten asemansseudulla tai muuallakaan Kauniaisten kaupungin alueella.

Kauniaisten kaupunki lausui MAL-luonnosvaiheessa, että MAL-suunnittelun ja sopimisen prosessissa olisi kehittämisen varaa. MAL-suunnittelu on ollut tärkeä työkalu edistettäessä Helsingin seudun kestävä kasvua ja yhteistyötä. Kuitenkin MAL-suunnitteluprosessi ja siihen liittyvä päätöksentekorakenne ovat vuosien saatossa muotoutuneet liiankin monimutkaiseksi. Olisi syytä tehdä kattava arviointi siitä, miten jatkossa olisi Helsingin seudulla perusteltua tehdä seudullista maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteissuunnittelua. Tämä liittyy paitsi

suunnittelun sisältöön myös siihen millainen organisoituminen ja prosessi palvelisi tätä tarkoitusta tehokkaimmin ja johdonmukaisesti. Kauniaisten kaupungin antama kritiikki koskien MAL -suunnitteluprosessia on yhtenevä muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa. MAL-prosessia tullaan kehittämään seuraavalle kierrokselle ja kehitystyötä varten on koottu työryhmä pääkaupunkiseudun kunnista.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää, että kaupunginhallitus esittäisi valtuustolle, että valtuusto hyväksyy oheismateriaalissa olevan MAL 2023-suunnitelman maankäyttö- ja asumissisältöjen osalta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

MAL 2023 -suunnitelma
MAL 2023 -suunnitelman vaikutusten arivointiselostus
MAL 2023 -taustaraportti
Pöytäkirjaluonnos HSYK 12_09_2023

Jakelu:

Kaupunginhallitus